

Beszámoló az MTA Magyar Nyelvi Bizottságának 2004. évi munkájáról

A Magyar Nyelvi Bizottság 2004-ben négy ülést tartott, valamint több tudományos és kulturális rendezvényen képviseltette magát.

A Magyar Nyelvi Bizottság 2004. elején írásban bejelentette az MTA Elnökségének, hogy – látva a helyesírás kiadása és szabályozása terén megindult társadalmi és könyvkiadói lépéseket – hozzálátott a magyar helyesírási szabályzat 11. kiadásának felülvizsgálatához, egy új szabályzat előkészítéséhez. A 2004. évi munka elsősorban ehhez a témához kapcsolódott. A bizottság a következő nagy témaköröket tekintette át, vitatta meg (volt, amelyiket háromszor is): betűk-betűrend, kis- és nagybetűk, különírás-egybeírás, mozgószabály, a tulajdonnevek írása.

A bizottság négy ülésén eljutott e nagyszabású fejezetek első változatának elkészítéséig.

A 2004. március 23-i ülés témája: A magyar helyesírási szabályzat felülvizsgálata volt. A bizottság megvitatta Laczkó Krisztina: Gondolatok a helyesírási szabályzat 12. kiadásáról. Betűk, betűrend; alapelvek, valamint Dobsonyi Sándor: A magyar helyesírás jövőjéről című tanulmányát.

A 2004. június 15-i ülés témája: A különírás és az egybeírás problémáinak vitája. A bizottság megtárgyalta Dobsonyi Sándor: A külön- és az egybeírás, valamint Laczkó Krisztina: A különírás és az egybeírás című tanulmányát. 2004. október 25-én elhangzott egy beszámoló az Akadémiai Kiadó vezetőivel való megbeszélésről, majd pedig a helyesírási szabályzat újabb két fejezetének vitája következett: A mozgószabály problémái és A kis- és nagybetűkről szóló fejezet.

A 2004. november 30-i ülésen elhangzott Lőrincze Péter javaslata édesapja, Lőrincze Lajos 90. születésnapjának megünneplésére. A bizottság határozatot fogadott el arról, hogy 2005-ben a Magyar Nyelvőr különszámot szentel a 90 éve született Lőrincze Lajosnak. A helyesírási szabályzatnak az ülésen a következő fejezeteit vitatta meg a bizottság: A kis- és nagy kezdőbetűk, A tulajdonnevek írása.

A bizottság foglalkozott még Siposs András az indián nevek magyar helyesírásával (átírásával) kapcsolatos javaslatával, amelyről Fábián Pál és Hönyi Ede fejtette ki véleményét.

A bizottság tagjai nagy számban vettek részt 2004. december 1-jén a 100 éves a Magyar Nyelvtudományi Társaság ünnepi ülésén a Magyar Tudományos Akadémián.

A tagok közül többen részt vettek az MTA Társadalomtudományi Központ Nemzeti Stratégiai Kutatási Programjában készült A magyar nyelvi kultúra jelene és jövője című kétkötetes tanulmánykötet munkálataiban. A kötetet Balázs Géza szerkesztette, s rajta kívül tanulmányt jelentetett meg benne a tagok közül Adamikné Jászó Anna, Zimányi Árpád, Bősze Péter, Földi Ervin, Laczkó Krisztina, Kiss Jenő és Antalné Szabó Ágnes.

A Magyar Nyelvi Bizottság szoros kapcsolatban van a Tudományos Ismeretterjesztő Társulattal. Mint mindig, 2004-ben is részt vállalt a magyar nyelv hetének a megrendezésében (a rendező ez évben Borsod-Abaúj-Zemplén megye volt), majd az eredmények értékelésében. A megnyitó előadást a bizottság társelnöke, Grétsy László tartotta. A Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoport bizottsági tagjai (Balázs Géza, Zimányi Árpád és Minya Károly) Szombathelyen tartottak előadást 2004. április 29-én a Vas Megyei TIT és a Pedagógiai Intézet rendezvényén.

2004-ben lett 25 éves az Édes Anyanyelvünk című folyóirat. Ebből az alkalomból 2004. október 7-én a Magyar Tudományos Akadémián tudományos ülészsakot rendeztünk. Az ülészsakot Kiefer Ferenc osztályelnök nyitotta meg, majd előadást tartott Kenesei István, a Nyelvtudományi Intézet igazgatója, Kiss Jenő akadémikus, Keszler Borbála, az MTA Magyar Nyelvi Bizottságának elnöke, Bencédy József, az Édes Anyanyelvünk első felelős szerkesztője (ugyancsak bizottsági tagunk) és Grétsy László, jelenlegi főszerkesztő, az MTA közgyűlésének doktor képviselője. A tudományos ülészsak anyagát az Akadémiai Kiadó megjelentette. A jubileum alkalmából megjelent Balázs Géza összeállításában a Mutató az Édes Anyanyelvünk 1997–2003. közötti évfolyamához című bibliográfia az Anyanyelvpolók Szövetségének gondozásában.

A bizottság tagjai A magyar nyelv hetén kívül is számos helyen tartottak előadásokat. 2004. december 3-án rendezte meg a Magyar Rádió IV. Anyanyelvi Konferenciáját, amelyen a bizottság tagjai közül Balázs Géza és Bencédy József tartott előadást.

2004-ben a bizottság tagjai egyénileg több országban is képviselték a magyar nyelvkultúra ügyét. Így tagjaink közül többen részt vettek prágai, gyergyószentmiklósi, adai stb. nyelvművelő eseményeken, ahol köszöntőt, illetve előadást tartottak. Az MTA Magyar Nyelvi Bizottsága képviseletében 2004. május 14–16. között az Anyanyelvpolók Erdélyi Szövetsége A magyar nyelv napjai rendezvényén vett részt és mondott köszöntőt Gyergyószentmiklóson Balázs Géza. 2004. október 9-én a szerbia-montenegrói Adán megrendezett Szarvas Gábor Napokon előadást tartott Szűts László, Kemény Gábor és Balázs Géza.

A bizottság jegyzőkönyvei alapján összeállította:

Balázs Géza